**"ben taşın neden düştüğü ile değil,
nasıl düştüğü ile ilgileniyorum"Galile**

TÜRK YEREL YÖNETİMLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ*

I-GİRİŞ YERİNE , KAMU YÖNETİMİNDE "İŞLETMECİLİK" SENDROMU

Özel sektörde olduğu gibi, kamu yönetiminde de "etkililiğin" sağlanması yönetim bilimini en çok ilgilendiren konular arasındadır. Son yıllarda,Türk kamu yönetiminde işletmecilik ilkelerine doğru bir kayış, akademik düzeyde bir merak vardır. Aslında sadece kamu yönetimi eğitimi alan araştırmacıların işletme(firma) modellemelerine doğru değil, ayni zamanda işletme temel eğitimi alanlardan da kamu yönetiminin sorunlarına giderek yükselen karşılıklı etkileşim dikkati çekmektedir. Çeşitli kamu iş yerlerinde yapılan anketler, "işletmeci" gözlüğü ile değerlendirilerek kamu yönetiminde etkinliği sağlayacak anahtar formüller gibi sunulmakta ve yorumlanmaktadır. Ancak özel sektör için doğru olan kurallar kamuyu her zaman başarıya götürmeyebilir. Yerel topluluk yerine, "müşteri", yerel hizmet yerine de "üretilen mal" söylemini öne çıkararak, kamu yönetiminde kronikleşmiş sorunları çözmek kolay değildir. Oysa vatandaşlar(hemşehri), müşterilerden farklı haklara sahiptir. Onlar sadece oy kullanan değil, ayni zamanda bilgi verilen, yönetime ilişkin hak ve borçları olandır(1580, m.d. 13).

Şüphesiz bu etkileşimin kendi içinde tutarlı nedenleri bulunmaktadır. Politik iktisadın değişen dinamikleri, iş pazarının esnekliği ve ileri bir uluslararası rekabet gibi unsurlar, yerel ve bölgesel düzeyde kent yönetiminde klasik yönetimden, girişimciliğe doğru bir değişmeye yol açmaktadır. Merkezi düzeyde olduğu kadar yerel düzeyde de, sosyal refah devletinden girişimciliği öne çıkaran bir devlete işaret eden bir dizi projeler ortaya konmaktadır. Bu projelerde, yerel otoritelerin ötesinde çeşitli alanlardaki diğer kuruluşlar da yerel ekonomik gelişmede yer almaktadırlar. Yerel yönetimlerde "post-fordist" yaklaşım olarak formüle edilebilecek bu çalışmalar oldukça yenidir. Aşağıda geleneksel yönetim ile yerel yönetimin gelişmesi için gerekli aktörler tablolaştırılmıştır.

YENİ YÖNETİMDE DEĞİŞİM MODELİ

	Geleneksel Yönetim İlkeleri	**Yeni Yönetim İlkeleri**
Yapılar	Katı Bürokratik Yapı Hiyerarşi Güçlü Merkeziyetçilik	Daraltılmış merkezi yetki Geniş, sınırsız çevresel etkileşim Yerellik önceliği
Sistemler	Merkezi kontrol Ayrıntılı merkezi denetim	Performans hedefleri Ayrıntılı idari ve özel denetim Fiyatlandırma ve iç pazar kontrlü
Kadro	Geniş personel kadrosu (Sabit, sürekli) Merkezileşmiş pazarlık	Az sayıda,uzman personel Esnek, geniş çevre Yerelleşmiş pazarlık
Yönetim Kültürü	Esnek olmayan yönetim Yasal ve finansal güvenilirlik Profesyonellik Hizmet dağıtımında nicelik	Esnek yönetim/katılımcı Fayda-Maliyet analizi Müşteri/hemşehri talepleri Hizmet dağıtımında nitelik

Post Fordist yaklaşımlar hakkında ciddi eleştiriler bulunmaktadır. Türkiye ise henüz yabancı yazından aktarma dönemini yaşamaktadır ve kapsamlı çalışmalar henüz gerçekleştirilmiş değildir.

Bu tartışma biraz daha geliştirildiğinde, toplumsal boyutuyla, yerel yönetimlerin hizmetlerinde etkili olabilmesi için, **i)** yürütülen çalışmaların ve hizmetlerin yerel topluluklar ile bireyin gereksinmelerine, beklentilerine yönelik olması **ii)** hizmetlerin yürütülmesinde "kamu yararı" ölçütünün sürekli göz önünde tutulması gerekliliği[1] iki önemli ölçüt olarak gösterilmektedir. Oysa bu iki ölçüt aslında birbiriyle çelişmektedir. Yerel toplulukların beklentileri ve gereksinmeleri ile geniş tabanlı kamu yararı nasıl bağdaşacaktır. Çok bilinen bir gerçek de yerel siyasetin, baskı gruplarından yoğun etkilendiğidir. Nitekim, Amerika'da "iyi yönetim" amaçlı önlemlerin alınabilmesini sağlamak amacıyla yapılan lobicilik faaliyetlerinin başarı değerlendirmesinde[2], stratejik hatalar olarak, "siyaset üstü olma" ve "objektif kamu yararına inanç" gösterilmektedir.

Siyaset üstü olma tercihinde, tek başına yasa çıkarmanın sorunları çözümlemeyeceği ve dışarıdan siyasi baskı yapılmadıkça yeni yönetim birimleri kurmanın ya da eskileri re-organize etmenin işe yaramayacağı , ikinci tercih durumundaki objektif kamu yararına inanç açısından da, geniş tabanlı ancak organizasyonu zor çıkarları temsil gereksiniminin sivil reform taleplerinin varlık nedeni olduğu düşünülse de, böyle bir tutumun, siyasi alanda esneklikten uzaklaşmaya yol açacağından, siyasi pazarlıkta başarısızlığa neden olacağı[3] görüşü ileri sürülmektedir.

Katılım modelinde, demokrasiye, yurttaşların yüz yüze tartışmalarla toplumda herkesin geleceğini etkileyebilecek politik sorunları çözümledikleri bir sistem olarak bakılmaktadır. Ancak, yasaların uygulamaya konulmasını talep eden siyasi olarak organize bir grup var olmadıkça reform yasalarının işe yaramayacağını anlaşılmıştır.[4] Yerel yönetim ve demokrasi için yeniden yapılanma tartışmalarında durumların gerçekçi bir tespiti ile işe başlamak gerekir. Çünkü her ikisinin çıkarları her zaman uyumlu bir beraberlik içinde değildir. Çatışan yönleri uzlaştırarak, daha etkili ve katılımcı bir yerel yönetim sistemi ve demokrasi geliştirilebilir.

Yeniden yapılanma, ayni zamanda "hemşehri/müşteri" ile hizmeti veren ilişkisi geliştirilerek yeni bir bakış için daha iyi şartlar, hizmet verilene uygun koşullar ve onların tepkilerini dikkate alacak mekanizmalar, bireylerin yönetimde başarılarını arttırmakla ilgilidir. Bireysel değişikliklerin yayılması karmaşık yapıları da etkilemektedir. Bu değişiklikler yerel ölçekte, meclis ve komisyon üyelerinin işlerini de etkileyebilir. Komisyonların daha çok ihtiyaçlar üzerine yoğunlaşması beklenirken, yürütme ve yönetime daha fazla hareket serbestisi verilecek ve denetimleri artan oranda gündeme gelecektir. Bu durum, kendileri kabullenmeye hazır olmasalar da meclis üyelerinin verimlilik ve stratejik yönetim açısından görevlerinin tanımlanmasını gündeme getirmiştir. Türk yerel yönetimleri sahip oldukları özellikleri itibariyle Avrupa Birliğine hazır mı ?.

---

[1] Bkz.Selçuk Yalçındağ(1997);"Yerel Yönetimlerde Etkinlik", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,Cilt.6,Sayı.1

[2] Washington lobisinin aldığı yeni biçimin özellikle ilgi çekici bir örneği, "Müşterek Dava" sayılabilir. Lobi 1970 yılında yazar ve eski bakanlardan John W. Gardner tarafından kurulmuştur: Andrew S. McFarland(1993) Müşterek Dava, Amerika Birleşik Devletlerinde Kamu Yararına Lobicilik, Çev. Ruhi Can Tul, Ankara.

[3] a.g.e,s.18

[4] a.g.e, s. 104

II- AVRUPA TOPLUĞU KARŞISINDA TÜRK YEREL YÖNETİMLERİ (ÖRGÜT YAPILANMALARI YÖNÜYLE)

Bugün kalkınma/bölgesel gelişme stratejilerine göre bir bölgesel uluslararası ve/veya bölgesel uluslar üstü bir kuruluşun üyesi olmamak hemen hiç bir ülkenin menfaatine değildir. Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Topluluğu'na üyeliği hedef olarak kabul ediyorsa, bu konuyu yalnızca ülke ticareti ve ekonomik gelişmesi kapsamında değerlendirmek oldukça dar bir yaklaşımdır.

Bir uluslararası entegrasyona katılımın, gerek devletin gerekse esasen devletin açılımı durumundaki toplumun itibarının, çağdaş demokrasinin uygulanarak korunmasına bağlı olduğu görülmektedir. Aksi halde, hizmette yerellik önceliği(subsidiyarite/subsidiarite subsidiary) ilkesi gereğince toplulukların evrensel demokratik haklarını korumak adına devletin(toplum) itibarı zedelenecektir. Bu ilke genelde Topluluk müdahalesinin sınırlandırılması ve bazı alanlardaki yetki ve sorumlulukların üye ülkelere bırakılmasını kapsamaktadır. İlk bakışta Topluluk yetki alanının sınırlandırılması anlamına gelen bu ilke, uygulamada ayni sorucu vermeyebilir. Maastricht Antlaşması ile eklenen ve subsidiyarite ilkesini tanımlayan Avrupa Topluluğu Anlaşmasının 3 B maddesinin 2 ve 3ncü fikraları şöyle yazılmıştır.

" Münhasıran kendi yetkisi altında bulunmayan alanlarda subsidiyarite ilkesi uyarınca Topluluk ancak, tasarlanan eylemin hedefleri üye devletler tarafından yeterli biçimde gerçekleştirilemeyecekse ve dolayısıyla tasarlanan eylemin boyutları ve sonuçları itibariyle Topluluk seviyesinde daha iyi gerçekleştirilebilecekse müdahalede bulunur. Topluluğun eylemi bu anlaşmanın hedeflerine ulaşmak için gerekli olan seviyeyi aşmaz"[5]. Özetle, ulus- devlet sisteminde merkezi yönetimin, uluslarüstü bir organizasyonda ise organizasyonun üst kurullarının müdahalesi hizmette etkililiğinin sağlanması için kaçınılmaz olacaktır.

Yerel yönetimlerin "yapılanamama" sorunu aslında "yapılanma" sorunundan daha önemli hale gelmiştir. Bu da yukarıda politik güç ile ilişkilendirilmiştir. Bu bağlamda Türk yerel yönetimlerinin sorunları kamu yönetimi genel sorunlarıyla çok yakından ilişkilidir. Literatürümüzde yerel yönetimler, kamu yönetimi genel sorunları üzerine araştırma ve inceleme yazıları bolluğuna ve neredeyse hemen her çalışmada yapılanma bahsine geniş yer verilmesine rağmen, iktidarı elinde tutanlar bu konuda bir isteklilik göstermemektedir. Yerel yönetim örgütlenmesinin dış çevresinin sahip olduğu koşullar ile bu koşullardan etkilenen örgüt yapısının sahip olduğu olumsuzluklar genel olarak bilinmektedir[6]. Başka bir ifadeyle yerel yönetimlerin yapılanmasında bir "tanı" sorunundan bahsetmek mümkün değildir.

A-YEREL YÖNETİMLERDE DIŞ ÇEVRENİN TAŞIDIĞI SORUNLAR

Demokratik bir devlette, kamu yönetiminin sahip olması gereken özellikler veya sahip olması gereken ilkeler genelde belirlenmiştir. Kamu yönetiminde süreklilik ve düzen esastır. Bu nedenle de görevlilerin uyacağı temel kurallar; dürüstlük, yansızlık, disiplin, sadakat ve saygınlığın korunmasıdır[7]. Demokratik kimlikli toplumlarda kamusal alandaki "özel çıkar" güdüsü hukuk kuralları çerçevesinde kontrol altında tutularak , getirilen cezai yaptırımlarla caydırıcılık etkisi yaratılmaktadır. Ancak demokrasinin tam işlemediği ülkelerde veya kanuna uygun olmayan değer yargılarının yaygın olduğu ülkelerde bu kamusal alan, aslında ayni zamanda politik süreçtir ve politik amaçlı çıkarlar doğrultusunda kullanılmaktadır. Bu ise,

---

[5] S. Rıdvan Karluk(1995); Avrupa Birliği ve Türkiye,Üçüncü Baskı,Eskişehir, s.37

[6] bkz.İlhan Tekeli(1982);"Türkiye'de Belediyecilik Deneyiminin Genel Bir Değerlendirmesi ve Yeni Model Arayışı",Yeni Bir Belediyeciliğe Doğru, Edit. Ergun Türkcan, Türk İdarecileri Derneği,

[7] Tasnif ve güncel yorumlar için bkz.Sami Selçuk(1997);"Yolsuzluklar" Türkiye Günlüğü,Sayı,44 ,s.16-17 vd.

toplumun diğer kurumlarına sıçrayarak toplumsal bütünde zincirleme yozlaşma olaylarını gündeme getirmektedir.

Bürokrat hiç hata yapmadığından(!), halkın hata yapmasına gönlü razı olmamaktadır[8]. Buna karşılık kamu kurum ve bağlı kuruluşlarında "torpil, rüşvet, kırtasiyecilik, yöneticilerde performans yetersizliği, devlete saygının yetersizliği, kötü organizasyon, firsatçılık..." kamu yönetiminde yapılanma gerekliliğini ortaya koymada, her firsatta öne sürülen olumsuzlardır[9].

Bugün dünyanın birçok ülkesinde ve Türkiye'de gelinen nokta ne yazık ki budur. "Temiz Toplum" arayışlarının olduğu ülkelerde çok boyutlu bir " kirlilik" olgusu yaşanmaktadır, Yozlaşma sürecini başlatan devlet, halk ve politika üçgenidir [10]. Olumsuzluklar genelde varsa süphesiz yerel için de doğrudur. Bu nedenle yerel yönetimlerin etkin hale getirilmesi gerekiyorsa genel ve yerel revizyon birlikte yürütülmek zorundadır. İkinci aşama,yerel yönetimlerin yeterliliği ve başarısı için, özgürlüğü, etkinliği, demokrasi yada katılımı sağlamak olarak görülmektedir. Esasen, yerel düzeyde demokrasi yoksa, ülkenin de demokratik yönetildiğini söylemenin de mümkün olmadığı, genel kabul gören bir söylemdir.

Devletin, "baba" olarak düşünülmesi, pederşahi aile tipinde, evde mutlak mutlak bir otoriteye sahip olan, her istediğini yapan, istediğini ödüllendiren veya cezalandıran "baba"dan kalma bir geleneğin devamıdır. Uzun yıllar Türk toplumuna hakim olan bu anlayış, ailede eş ve çocukları, toplumda da bireyleri büyük ölçüde eziklik içine sokmuştur. Bireyleri çoğunlukla ezik kişilerden oluşan toplum da genelde, ezik olarak kalmaktan kurtulamamıştır. Baba(herhangi bir köy ağası da baba olabilir), elindeki nimetleri gönlüne göre dağıtan ve yönettiği kişileri de bu nimetlere konabilmek için kendisinin gözü içine bakar hale getiren özelliği ile tanınmaktadır. Hangi seviyede olursa olsun sahip olduğu kaynakları kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak iktidardan gitmemenin yollarını aramaktadır. Nasıl ailede "baba" zorunlu haller olmadıkça değişmez ise, onlarda bulundukları konumun liderliğini adeta tanrısal bir emirle üstlenmişlerdir[11].

Öncülüğü ve yol göstericiliği içermeyen ya da yukarıda belirtilen nitelikleri ağır basan bir "baba" statüsünde mutlak otorite esastır. Otorite ise, ne temsilen ne de vekaleten başkalarına verilebilir. O halde demokratik toplumlarda babanın da yerinin olmaması gerekir. Merkezi düzeyde yaşanan baba olgusundan yerel yönetimler de olumsuz etkilenmektedir. Ayakları üzerinde durmaya çalışan değil, sırtını yaslayacak ana - baba arayan yerel halk ve otoritelerin durumu, bazı belediye başkanlarını bile rahatsız edecek hale gelmiştir. Belediye çalışanları kadar meclis üyeleri kavanozda(kamu örgüt kavanozu) zıplamaya alışmış pire davranışı içinde değerlendirilebilir[12].

Devlete yukarıda belirtilen sahip olması gereken özellikleri hatırlatacak olan halktır. Günümüz dünyasında tek tek görüşlerden daha çok gönüllü beraberlikle oluşturulmuş örgütlenmeler önemlidir.Yerel yönetim ve sivil toplum çağımızın anahtar kavramlarından ikisini oluşturmaktadır. İkisinin tarihinde başlangıç farklılığına rağmen son yıllarda dünyamızın değişik bölgelerinde insanların değişim, demokratikleşme ve insani değerlerin savunulması ve geliştirilmesi sorunları ile yoğun ve yaygın bir biçimde karşı karşıya gelmesi ile birlikte son iki

---

[8] Recep Yazıcıoğlu (1992);"Yönetim Sistemimizin Yeniden Düzenlenmesi II", Çağdaş Yönetimler Dergisi, s. 7-8

[9] ayrıntılı bilgi için bkz.Yazıcıoğlu,a.g.m., s. 9

[10] Asuman Altay(1994);Yozlaşma ve Temiz Toplum Arayışları,Ankara, s.32

[11] Ziya Çoker (1996);"Devlet Baba ve Mülki İdare Amirliği",İdarecinin Sesi Dergisi, Cilt.XI, S.62, s.38-39

[12] benzetme için bkz.Ömer Peker(1996);"Toplam Kalite Yönetimi ve Kamu Hizmetinde Kalite", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi ,Cilt.5, Sayı, 6, s.54

yüz yıldan bu yana kullanılan bir kavram olmasına rağmen sivil toplum kavramı yeni bir güncellik ve önem kazanmıştır. Sivil toplum, kısaca, devlet dışındaki tüm kuruluşları içeren, devletçe düzenlenmeyen toplumsal ilişkiler alanıdır.

Baskıcı ve otoriter düzenlerin temel göstergelerinden birisi de, sivil toplumun varlığından duyulan aşırı rahatsızlık , onu yeşertmeme ya da yok etme çabaları olduğu bilinmektedir. Belirli bir gelişmişlik düzeyine ulaşmış bir sivil toplum yapısı olmadan demokrasiden söz etmek güçtür. Sivil toplum ile demokrasi arasında varlığı ileri sürülen zorunlu birliktelik nedeniyle artık çağdaş demokrasi tanımlamalarında, bir temel öğe olarak sivil toplumun devletten ayrı özerkliğinin korunması gerektiği belirtilmektedir. Sivil toplum kuruluşları yerel yönetimin önemli yardımcısıdır. Ancak gerek sivil toplum kuruluşlarımız ne kadar sivil, gerekse yerel yönetimler gönüllü katılımcılığı ne kadar destekliyorlar sorularına verilecek cevaplar pek tatminkar değildir.

B-YEREL YÖNETİMİN ÖRGÜTSEL YÖNÜYLE TAŞIDIĞI SORUNLAR VE AVRUPA YEREL YÖNETİMLERİ İDEAL Mİ?

Yerel yönetimlerin ikinci bir alt örgütlenme biçimi olarak kabul edilip yetki ve fonksiyonları itibariyle güçlendirilmesi yönündeki eğilim 1950'lerden itibaren yerel yönetimler lehine dönüşmüş ve 1970 ve 1980'li yıllara doğru sonuçlarını vermeye başlamıştır. Bir çok demokratik devlette merkezi yönetimlerin yetkileri sınırlandırılarak yerel ve bölgesel yönetimler daha etkin bir konuma getirilmiş karar ve yürütme organlarının seçimle gelmesine dikkat edilmiştir. Yerel yönetim programında ortaya konulan anahtar sözcükler; sorumluluk, şeffaflık, etkinlik, katılım/demokrasidir. Bu sözcüklerin açılmış hali kısaca,

*yerel hizmet taleplerini karşılayabilmek için yerel yönetimlere yetki ve esneklik sağlamak,
*yerel yönetimin kendi koşullarına ve ihtiyaçlarına en uygun yönetim yapısını belirlemesine imkan tanımak,
*yerel yönetimi , merkezi yönetimin müdahalelerinden olduğu kadar, merkezi yönetimi de yerel yönetimlerin baskıyla getirebileceği isteklerinden korumaktır.

Yerel yönetimler vatandaşa en yakın idari birimlerdir. Bu nedenle yaptıkları hizmetler de çok çeşitlidir. Günümüzün gittikçe ağırlaşan ekonomik ve sosyal sorunları da yerel yönetimleri etkilemektedir. İşsizlik, köyden kentsel alanlara göç, yaşlı ve özürlü kişilerin kent hayatında karşılaştıkları zorluklar, çevre kirliliği, konut yetersizliği vb konular ilk akla gelenlerdir. Başka bir ifadeyle yerel yönetimlere yöneltilen istekler sadece artmamakta ayni zamanda giderek çeşitlenmektedir. Öte yandan, özellikle kentler oy depolarıdır. Vatandaş da bunun farkında olduğu için eline fırsat geçtiğinde "değerlendirmektedir".

Merkezi yönetimin müdahaleleri ve kent yönetimlerini kontrol ederek seçmen kontrolünü sağlama programları hemen her ülkede gündeme gelmektedir. Buna en tipik örnek Birleşik Krallıktır. İki(two -tier) ve tek kademe(a tier) tartışmalarının temelinde idari/politik kontrol yatmakla beraber söylem, "hizmetlerde etkinlik" ve "demokratik katılım" olarak geliştirilmiştir. Birleşik Krallıkta,1899'lardan 1974'lere yeniden yapılanma çalışmalarının yerel politikayı partizan duruma getirdiği tartışılmıştır. Bu oluşumu giderebilmek için meclislere yönelik temel

ilkeleri ortaya koyan ortak bildiride yer alan hususlar ülkemiz açısından da geçerli görüldüğünden aşağıda gösterilmektedir(Haziran 1988)[13].

1. Yerel otoriteler seçmenlerine karşı sorumluluk taşımalı ve bunun için "yönetimde açıklık" ilkelerine uygun düzenlemeler yapılmalıdır.
2. Meclis adına karar alanlar seçmenlerin isteklerini yansıtmalıdır. Böylece seçilmiş üyelerin otoritesi meşruluk kazanacak ve karar alma sürecinde etkisi bulunan seçilmiş üyelerin uygulamaları bozulmuş olacaktır.
3. Meclis üyesi, meclisin çalışmasında rol oynamalıdır.
4. Karar alma ile ilgilenenlerin daha çok kişisel çıkarlarla hareket ettiği düşüncesinin oluşmasını engelleyecek bir düzenleme getirilmelidir.
5. Meclis tarafından alınmış adil olmayan kararları düzeltme için etkili kamusal araçları kullanabilmek için düzenlemek, yerel danışman ve kontrol kurumları geliştirmek gereklidir.
6. Meclis üyeleri ve idari personelin rolleri ayrılmalı ve idari personelin siyasete karışmaması sağlanmalı, hizmetler meclise karşı tam sorumlu olarak etkili, uzman ve politik olarak tarafsız yürütülmelidir.

Bu ilkeler bağlamında, Türk yerel yönetimlerinde özellikle il genel ve belediye meclislerinde meclisin görevleri yönüyle ne kadar etkilidir sorusuna cevap vermeden önce, "meclisler etkili midir" sorusunu sormak gerekir. Güçlü başkanlık sisteminin hakim görüldüğü ülkemizde meclislerin etkisi çok sınırlı olup, parti politikaları ve yerel siyaset "başkanlar" eliyle daha çok kullanım alanı bulmaktadır. Seçilmiş meclisten atanmış üyelerin ağırlıklı olduğu hatta büyük kent yönetimlerde tamamen atanmış üyelerden oluşan encümenlerin meclisin alt kurulu gibi gösterilmesine rağmen meclisten daha etkili görülmesi ve demokratikliği çok tartışılmakla beraber üzerinde pek çalışma yapılmayan konulardandır. Nedeni ise, yeni programların uygulanabilmesini teşvik edecek durumda olan partilerin mevcut sistemin kontrol avantajlarını elinden kaçırmak istememesi, kısaca merkeziyetçi yapı güçsüz meclislerin yönetimi eline geçiren partiler açısından çok "işlevsel" (!) bulunmasıdır[14].

Ülkelere göre karar organlarının seçimle gelmesi farklılaşabilmektedir. Anglo Sakson sisteminin uygulandığı ülkelerde "city manager" denilen yöneticiler yönetimin başında bulunup, meclise karşı sorumlu konumda, belediye başkanları ise temsili görev yaparken, Hollanda'da belediye başkanı İçişleri Bakanının teklifi üzerine Kraliçe tarafından atanmaktadır. Paris'te seçilmiş meclis, meclisin seçtiği belediye başkanı bulunmaktadır. Aslında temsil sorunları ve yapısal eksiklikleri yaşayan ülkelerde meclis, başkan ve encümenin nasıl seçildiğinden çok, demokrasinin korunarak organlar arasındaki dengelerin sağlanması ve halka hizmet önem taşımaktadır[15].

Siyasallaşmanın en belirgin yönü, siyasi partilerin yarıştığı yerel seçimlerdir. Yerel karar organlarının teşekkülünden itibaren seçim sonrası, parti ideolojileri yerel siyaseti ne ölçüde etkiler ve etkilemelidir konusu Türkiye gündemini bugüne kadar ciddi bir şekilde etkilemiş değildir. 1994 yerel seçimlerinden itibaren bu olgu daha da dikkati çeker hale gelmiştir. Bu konu gelişmiş ülkelerde de kendi koşulları açısından incelenmektedir. Seçmenlerin adayları hakkında kişisel bilgiye sahip olarak oy kullanabildikleri yüz yüze bir toplum gerçeğinden uzaklaşmaları, uzaklaştırılmaları halinde partizanlık güçlenmeye başlamaktadır. Başka bir ifade

---

[13] Bkz. Ken Young& Mary Davies(1990); The Politics of Local Government Since Widdicombe" Joseph Rowntree Foundation, York,

[14] Zerrin Toprak Karaman(1995); "Türkiye'de Siyasetin Kent Yönetimine Etkisi" Yeni Türkiye, Yıl.1, Sayı.4, s,550-551

[15] bkz. Zerrin Toprak Karaman(1995); "Kent Yönetiminde Güçlü Başkan-Güçlü Meclis Tercihi" Yeni Türkiye, Yıl.1, Sayı.6

yana görülmemekte, günlük populist politikalarla oy toplamaya çalışmaktadır. Yerel yönetimin işleyişine katkıda bulunanların da görev ve sorumluluklarının ne dereceye kadar farkında olduğu tartışılabilir.

Kent yönetimini etkileme durumundaki vatandaşların hiçbir zaman kente karşı sorumluluk anlamında "kentlileşememeleri", iktidarı elinde tutanlar ve adayların hemşehrileri etkilemelerini kolaylaştırmakta ve bu gelişim de kentsel sorunların bir yönüyle temelini oluşturmaktadır.

Bu şartlar altında, toplumdan güçlü bir isteklilik ortaya çıkmaması halinde yerel-demokratik yapılanma çalışmalarının merkezi yönetimin uygun bulduğu bir "bahara" kalacağını düşünmek kehanet sayılmaz.